

سندرم روده تحریک پذیر و اختلالات روان در دانشجویان ورودی به دانشگاه

دکتر اکرم پورشمس^۱، دکتر نسرين زنده‌دل^۲، دکتر مریم سمنانی^۳، دکتر یوسف سمنانی^۴
^۱استادیار، بیمارستان شریعتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران
^۲استادیار، مرکز تحقیقات بیماریهای گوارش و کبد، بیمارستان شریعتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران
^۳دستیار فوق تخصصی بیماریهای قلب و عروق، بیمارستان شریعتی، دانشگاه علوم پزشکی تهران
^۴استادیار، بیمارستان طالقانی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

چکیده

زمینه و هدف

سندرم روده تحریک پذیر (IBS) بیماری شایعی است که به نظر می‌رسد اختلالات روان و نیز اعصاب مرکزی در پیدایش آن دخیل می‌باشد. هدف از این مطالعه بررسی اختلالات روان در مبتلایان به IBS در یک جمعیت ایرانی بود.

روش بررسی

از ۳۰۱۲ نفر دانشجوی ورودی سال ۱۳۸۰ دانشگاه تهران دعوت به عمل آمد در این مطالعه شرکت کنند. ابتدا یک پزشک عمومی با دانشجویان در مورد علائم IBS بر اساس معیارهای Rome II مصاحبه می‌نمود. سپس دانشجویانی که دارای علائم IBS بودند توسط یک پزشک متخصص گوارش از نظر رد علل ارگانیک مورد بررسیهای لازم آزمایشگاهی قرار می‌گرفتند. گروهی از دانشجویان که فاقد علائم IBS بودند و از نظر جنس و سن با مبتلایان به IBS همسان بودند به عنوان کنترل انتخاب شدند. سلامت روان با استفاده از پرسشنامه ۲۸ سؤالی در مبتلایان به IBS و گروه شاهد در طی مصاحبه با یک روان‌شناس بالینی تعیین شد. با استفاده از آزمون Chi-Square دو گروه مبتلا به IBS و شاهد از نظر سلامت روان مورد مقایسه قرار گرفتند. مقادیر p کمتر از ۰/۰۵ معنی‌دار در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

۳۰۰۸ دانشجو (۱۷۸۵ زن) وارد مطالعه شدند. ۱۴۳ نفر دارای معیارهای تشخیصی Rome II بودند (۴/۷۵٪) با محدوده اطمینان ۵/۶-۴٪. نهایتاً ۴۶ نفر (۳۱ زن) مبتلا به IBS به عنوان مورد با ۹۷ نفر (۶۲ زن) به عنوان گروه شاهد در مصاحبه روان‌شناسی بالینی شرکت نمودند. علائم جسمانی، افسردگی، اضطراب، کاهش عملکرد اجتماعی و اختلال کلی روان به ترتیب در ۴۱/۳٪، ۳۴/۸٪، ۱۵/۲٪، ۴۳/۵٪، و ۴۱/۳٪ مبتلایان به IBS و ۱۴/۴٪، ۵/۲٪، ۲۱/۶٪ و ۱۳/۶٪ افراد گروه شاهد وجود داشت. تمامی موارد اختلال روان به طور معنی‌داری در مبتلایان به IBS بیشتر از گروه کنترل بود.

نتیجه‌گیری

سلامت روان در مبتلایان به IBS مختل می‌باشد. این واقعیت می‌تواند ناشی از این باشد که اختلال روان به پیدایش علائم IBS منجر می‌گردد و یا اینکه وجود علائم IBS منجر به اختلال روان می‌گردد. به نظر می‌رسد بهبود سلامت روان به کنترل IBS کمک نماید.

کلید واژه: سندرم روده تحریک‌پذیر، اختلال روان، اضطراب، افسردگی، ایران

گوارش / دوره ۱۱، شماره ۱، بهار ۱۳۸۵، ۲۲-۲۶

تاریخ دریافت: ۸۴/۱۰/۲۴

تاریخ اصلاح نهایی: ۸۵/۳/۲۰

تاریخ پذیرش: ۸۵/۳/۲۱

زمینه و هدف

سندرم روده تحریک‌پذیر (IBS*) بیماری‌ای می‌باشد که با درد شکم و تغییرات اجابت مزاج در عدم حضور اختلالات ارگانیک در دستگاه گوارش مشخص می‌شود. (۱)، سندرم روده تحریک‌پذیر بیماری شایعی می‌باشد که نه تنها در آمریکای شمالی و اروپای غربی بلکه در آسیا، آمریکای لاتین و حتی در قسمتهایی از آفریقا شایع می‌باشد. (۲)، میزان شیوع آن ۲۰-۳٪ ذکر شده است. (۳ و ۴)، پاتوژنز IBS تاکنون به خوبی شناخته نشده است. به نظر می‌رسد فاکتورهای مختلفی شامل نویسنده مسئول: تهران، خیابان کارگر شمالی، بیمارستان شریعتی، مرکز تحقیقات بیماریهای گوارش و کبد، کدپستی ۱۴۱۱۴
 تلفن و نمابر: ۸۸۰۱۲۹۹۲

E-mail: zندهدل@ams.ac.ir

اختلالات موتیلیتی، حس احشایی، ژنتیک، فاکتورهای غذایی، التهاب، نور و ترانسمیترها و پدیده درک حس در مغز و اختلالات سایکوپاتولوژیک در بروز آن دخیلند. (۵)، اختلالات روان در بسیاری از موارد IBS دیده می‌شود اما تاکنون اختلال روان ویژه‌ای برای بیماران IBS شناخته نشده است. (۶ و ۷)، تشخیص و درمان این بیماری شایع بار مالی هنگفتی را به سیستمهای بهداشتی-درمانی جوامع تحمیل می‌کند. (۸)، علاوه بر آن، IBS غیبت از محل کار و کاهش کیفیت زندگی را به دنبال دارد. (۹)، شناخت عوامل مؤثر بر IBS به کنترل آن و کاهش هزینه‌های درمانی کمک شایانی می‌کند. هدف این مطالعه بررسی اختلالات روان در مبتلایان به IBS در یک جمعیت ایرانی می‌باشد.

* Irritable Bowel Syndrome